

Brief-4. 6 december 2006

Voor in de kerk brandt een vuur. De as dwarrelt omhoog, de zaal in, of door de openstaande deuren naar buiten. Hier en daar valt wat neer op de kerkgangers, die zitten te kijken en te luisteren naar de verkondiging van de genade door de predikant. De vaandels die zojuist door studenten van de UKIM werden rondgedragen bij de belijdenis van zonden en schuld - met opschriften als "corruptie", "overspel", "gokken", "dronkenschap", etc. - gaan nu in vlammen op: al die zonden verdwijnen als as voor de wind.

Vanmorgen ben ik te gast in de gemeente Lahai Roi in Lateri, niet ver buiten de stad Ambon. En ik niet alleen: ook een groot deel van docenten en studenten van de theologische opleiding is aanwezig. Om de andere maand bezoeken ze een gemeente, en hebben een gezamenlijke dienst. Op die manier willen ze de school dichter bij de kerken brengen - misschien een idee voor Kampen?

De studenten nemen een actief aandeel in de liturgie. Voorafgaand aan de preek brengen ze ook een 'drama', dat heel goed het thema van de dienst in beeld brengt: het is niet genoeg als je als christen geregistreerd staat, het komt er ook op aan dat je in je leven laat zien dat je christen bent. Als de predikant eenmaal aan de toepassing toe is, raakt ze (inderdaad!) in vuur, en geeft allerlei concrete voorbeelden.

In dezelfde dienst wordt ook een 10-tal (!) zondagsschoolleiders en -leidsters 'bevestigd'. Daar hebben ze zelfs een formulier voor, waarin uit de Bijbel wordt aangewezen hoe belangrijk het onderwijs aan de jeugd is, en degenen die bevestigd worden zich ook bereid verklaren om zóó hun taak te gaan vervullen in het midden van de gemeente.

Dat is één van de dingen die me hier op Ambon en Seram is opgevallen: het grote enthousiasme waarmee overal de zondagsschool gehouden wordt! In een klein landbouwers-dorpje in de bergen van Seram, net zo goed als hier in de grote stadsgemeente Lateri die voor 99% uit ambtenaren bestaat. Na afloop van de dienst gaan er zeker een stuk of 10, 12 verschillende groepen aan de slag, her en der verspreid in de kerkzaal, in de bijzalen, of buiten onder het afdak.

Schitterend om te zien, de inzet van de leiders en leidsters, maar ook de betrokkenheid van de jeugd!

De Molukse kerk is een volkskerk, met alle gebreken daarvan. De gemeente Lateri telt bijna 5000 leden. Een eenvoudig rekensommetje leert dat het overgrote deel van die mensen 's zondags kennelijk niet naar kerk komt - daar zijn gewoon niet genoeg zitplaatsen voor. En er staan maar twee predikanten. Maar de diensten zitten wel vol, en groot en klein is op zijn zondags gekleed. En als je zondagmiddag dan door de stad loopt, is het opvallend rustig, en zijn er maar weinig winkels open, meest eettentjes, want men eet nu eenmaal vaak buiten. De rest van de week zijn er voortdurend overal diensten: huisgodsdienstoefeningen in de verschillende wijken, diensten voor de mannen, voor de vrouwen, voor de jeugd, instructie voor degenen die in al die diensten moeten voorgaan, wekelijkse evaluatie..., elke dag is er wel wat!

Het christendom is hier in feite een deel van de cultuur: het kleurt een groot deel van het dagelijkse leven. Dat zie je aan de namen van winkels. Een eethuisje "Hosiana". De naam die in grote letters over de volle lengte van een bus staat geschreven: Theodoron, geschenk van God. Een vissersboot bij Seri: Providensia. Buiten de stad is het aantal andere (bv charismatische) kerken opvallend gering. Er is hier in de Molukken zelfs geen aparte Batak-kerk (voor leden van de grote kerk op Sumatra, die je verder overal in Indonesië tegen komt). "Mungkin karena kami sama-sama keras", geeft iemand als mogelijke verklaring (misschien omdat we net zo 'hard' zijn als zij). En inderdaad, de aard van de Molukkers is duidelijk anders dan die van de mensen op Java: recht voor z'n raap, direct ter zake, zelfbewust, trots, net als de Batakkers op Sumatra. Ze voelen zich hier ook meer verwant aan de Papua's: "dat zijn onze broeders", zegt iemand, "we zijn Melanesiërs". Het verbaast dan ook niet dat er ook hier wordt afgegeven op de regering in Jakarta, die veel te weinig zou doen om het gebied verder te ontwikkelen, en die deze eilanden als wingewest zou behandelen.

Ook deze week hoor ik weer heel wat verhalen over wat men de afgelopen jaren heeft meegemaakt. Ik ga op bezoek bij de gemeente van vluchtelingen die verdreven zijn van de Banda-eilanden. Achter de kerk staat een klein monument dat aan hun vlucht herinnert, en de herinnering aan hun vroegere gemeenten vast houdt. De volgende dag ben ik te gast bij een gemeente, die oorspronkelijk aan de noordkust van Ambon woonde, maar daar ook verjaagd werd. Hun oude kerkje, dat oorspronkelijk nog

dateerde uit de tijd van vóór de VOC (dus toen de Portugezen hier zaten) werd verbrand, en na een tocht van drie dagen door de jungle vonden ze hier een veilige heenkomen. Aan de muur bij de plaatselijk predikant hangt een wandklok met een afbeelding van dat kerkje. Toch is de onderlinge verhouding tussen christenen en moslims nu weer prima. De moslims op Banda vragen zelfs of de christenen weer terug willen komen. En er zijn er al die er af en toe heen gaan. Dan logeren ze in de huizen van de moslims... Want het waren niet die moslims op Banda, of op Ambon, of op Seram, die de problemen veroorzaakten, maar overal kwam het door mensen die van elders kwamen (Java, Makassar), en die de mensen tegen elkaar opzetten.

Na ruim twee weken laat ik Ambon en de Molukken weer achter me. Op Sumba wordt op me gewacht. Als we zijn opgestegen, en het vliegtuig een bocht maakt over de baai van Ambon, zie ik heen ver beneden me bij een dorpskerkje een groot wit kruis. Dat is Ambon: een door het christendom gemerkte cultuur. Kerken onder het kruis, getekend door het lijden van de afgelopen jaren. Het kruis: symbool van redding, van veiligheid en geborgenheid, van hoop en een wijds uitzicht voor die eilanden die daar achter mij liggen te dromen in de zee. Ambon, a Dieu!

